

ЖІНОЧЕ ЛІДЕРСТВО В НАУКОВІЙ ТА ПОЛІТИЧНІЙ СФЕРАХ: СТАТУС, БАР'ЄРИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Вінницький національний технічний університет;

Анотація

На основі міжнародної статистики ООН, UN Women, ЮНЕСКО, а також соціологічних досліджень в Україні (Ipsos, Gallup International) показано, що попри юридичну рівність прав, жінки стикаються з системними соціальними та культурними бар'єрами. Особливу увагу приділено впливу гендерних стереотипів на політичну участь і академічну кар'єру жінок.

Ключові слова: гендерна рівність, жінки в науці, жінки в політиці, соціальні стереотипи.

Abstract

Based on international statistics from ООН, UN Women, UNESCO, as well as sociological studies in Ukraine (Ipsos, Gallup International), it has been shown that despite legal equality, women face systemic social and cultural barriers. Particular attention is paid to the impact of gender stereotypes on women's political participation and academic careers.

Keywords: equality. Women in science, women in politics, social stereotypes.

Загальна характеристика проблеми

Питання статусу жінок і чоловіків у сучасному суспільстві залишається однією з найгостріших соціальних проблем. Балансування гендерних ролей досі не досягнуто, що створює культурне середовище з чітко закріпленими очікуваннями щодо «традиційних» функцій жінки і чоловіка. Соціальна дискримінація проявляється в трудовій, політичній, соціально-економічній і сімейній сферах, знижуючи реальні можливості жінок впливати на процеси прийняття рішень.

Жінки у науці - глобальний та український вимір

За даними ЮНЕСКО, жінки становлять близько 29-30% дослідників у світі, при цьому їх частка зменшується з підвищенням академічного статусу [2]. В Україні ця тенденція також є виразною: жінки складають близько 76% бакалаврів, 69% магістрів, 43% кандидатів наук і лише 33% докторів наук. Серед керівників закладів освіти жінки становлять приблизно 9%, що свідчить про наявність вертикальної гендерної сегрегації науковій сфері.

Жінки у політиці - світова ситуація

За даними UN Women, станом на 2025 рік жінки займають лише 27,2% місць у національних парламентах та близько 22,9% міністерських посад у світі [3]. Частка жінок серед глав держав і урядів залишається мінімальною, що підтверджує наявність системних бар'єрів на явищах щаблях політичної влади.

Ситуація в Україні та суспільні установи

В Україні жінки становлять понад 54% населення, проте їх представництво у Верховній Раді залишається низьким - близько 12%. Опитування міжнародних соціологічних компаній Ipsos та Gallup International показали, що 45% українців вважають чоловіків кращими політичними лідерами, причому такої думки дотримуються близько 60% чоловіків [4]. Попри досягнення гендерного паритету в освіті, значна частина населення вважає освіту важливішою для хлопців, ніж для дівчат.

Економічні та культурні бар'єри

Гендерна нерівність посилюється економічними чинниками, зокрема нижчою оплатою праці жінок

та нерівному мірному розподілом домашніх обов'язків. За даними ООН, жінки виконують більшу частину неоплачуваної праці, що обмежує їх можливості для професійної та політичної самореалізації.

Висновок

Зараз суспільству, особливо молоді, потрібно визначитися зі своїм ставлення до сучасної ролі жінки та чоловіка, прийняти те, що ці ролі можуть відрізнятись від тих, що склалися традиційно [5].

Міжнародні та національні дослідження підтверджують, що законодавча рівність прав не забезпечує реальної рівності можливостей для жінок у політиці та науці. Подолання гендерних бар'єрів потребує комплексних соціальних, освітніх і культурних змін, що є необхідною умовою сталого розвитку демократичного поступу України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Involving women in science: Implementing the Agenda – United Nations, 2025. URL: <https://www.un.org/en/desa/involving-women-science-implementing-2030-agenda>
2. Facts and figures: Women's leadership and political participation – UN Women Knowledge Hub, 2025. URL: <https://knowledge.unwomen.org/en/articles/facts-and-figures/facts-and-figures-womens-leadership-and-political-participation>
3. UNESCO in Action for Gender Equality 2024-2025 – UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/unesco-action-gender-equality-2024-2025>.
4. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development – United Nations SDGs. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>.
5. Слободянюк А. В. Оцінка ролі чоловіка та жінки в сучасному суспільстві [Текст] / А. В. Слободянюк // Габітус. – 2019. – № 8. – С. 51-55. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/24667>

Слободянюк Анатолій Володимирович - к.соц.н., доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, email: slobodyanyuk@vntu.edu.ua

Корчевська Вікторія Андріївна – студентка групи BMI-23б, факультет інформаційних електронних систем, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: korchevskaviktoria388@gmail.com

Slobodyanyuk Anatoly V. - PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University, Vinnytsia, e-mail: korchevskaviktoria388@gmail.com

Korchevska Viktoria A. – student of group BMI-23b, Faculty of Information Electronic Systems, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: korchevskaviktoria388@gmail.com